

Literatura.

Dr. Otakar Klapka: **Veřejná služba a veřejný ústav** ve francouzském právu správním a pojem veřejného ústavu v právu československém, Brno 1926, Sběrka spisů právnických a národohospodářských, 8°, str. 75. — Knížka je z velké části informační státi o pojmu a institutu francouzského práva, informací o tom, jak se ve francouzské vědě právní pokoušejí vy-
pořádati se s problémy, které jsou sice místní povahy a naší právní vědě se nikterak nevnucují, ale při nichž přece jde v podstatě o součást starého obecného problému, totiž otázky rozdílu práva veřejného a soukromého. Výrazem »services publics« nazývají Francouzové — zhruba řečeno — veškerou onu činnost, která sice není výronem vládní moci státu (imperia), ale přece je tak veřejná, že ji nelze subsumovati normám práva soukromého, nýbrž veřejného (régime administratif). Autor uvádí velikou řadu různých názorů o tomto pojmu a jeho definic jak z literatury tak z judikatury francouzské, ale právě proto ten, kdo by chtěl v knížce hledati uspokojivé a jednotné řešení, nebude, jak se zdá, uspokojen. Autor se totiž ani nepokouší shrnouti jednotlivá mínění, která za sebou uvádí, a podati jejich konečný resultát.

V první kapitole nadepsané »Realismus v právní vědě« ukazuje autor na »živé úsilí o novou methodu a přesné formy právníckého myšlení« v přítomné právní vědě francouzské, při čemž se snaží ukázati na styčné body moderní francouzské právní theorie s teorií normativní. Avšak nejen z celého odlišného ducha obou názorových směrů, ale i z dalších výkladů autora samého zdá se, že jde o podobnosti jen nahodilé, ne-li zdánlivé. — V dalších kapitolách uvádí autor mínění řady francouzských theoretiků o pojmu »services publics«, při čemž je patrné, že se theorii francouzské tento pojem právnícky definovati nepodařilo; dále mínění judikatury, která nezávisle na theorii a proti ní vytvořila tuto instituci, z čehož je opět patrné, že instituce ta je zavedena ve Francii jako instituce pretorská, vytvořená individuálními normami nižšího stupně (nálezy soudními) bez zákonného podkladu. V dalším probírá autor jednotlivé instituty francouzského régime administratif: veřejný statek (domaine public), veřejnoprávní smlouvy (contrats administratifs): travaux public, marchés de fournitures, services publics concédés atd., a dále právní postavení veřejných zřízenců, které podle francouzské theorie nespočívá ve smlouvě. Konečně podává francouzské pojetí veřejného ústavu (établissement public). V »kritických poznámkách«, jimiž autor ukončuje výklad francouzského práva, přijímá francouzské pojetí právního řádu, podle něhož právní řád nespočívá v zákonných normách, nýbrž daleko více v jejich interpretaci a aplikaci, tedy v právnícké praxi. Odtud veliká úcta před judikaturou, »sociálním prostředím« atd. To je názor ne zcela přijatelný právě z hlediska normativní theorie. Ne proto, že by normy nižších stupňů nebyly součástí právního řádu a nemohly býti předmětem právní vědy, ale proto, že velmi záleží na správném pojetí vzájemného vztahu mezi prvotními normami, zákony a normami odrozenými. Tyto jsou jen aplikací oněch, nemohou tvořiti platné právo bez vztahu k oněm nebo dokonce proti nim.

Podobnost tematu opravňuje autora připojit k těmto výkladům institucí francouzských výklad o pojmu veřejného ústavu v právu československém. Zde podle judikatury charakterisují tento pojem tři momenty: to, že veřejným ústavem se vykonává veřejná správa, to, že má samostatnou právnickou osobnost a konečně jeho »veřejnost«, již rozumí autor všeobecnou reglementací právním předpisem, zvláště pokud jde o poměr k uživatelům. Autor ukazuje to na některých ústavech, ač mnohé — a zajímavější — neuvádí.

Autor neformuluje problém, o nějž jde, a neshrnuje výsledky svých úvah, takže stěží lze naráz vystihnouti vědecký výtěžek, který práce přináší. Přes to je práce cenným příspěvkem, zejména svým bohatým materiálem literárním a judikaturou, kterou cituje. Z. N.

Předběžné oznámení nového literárního podniku. Během tohoto roku počne vycházeti nový právnický časopis pod titulem *Revue internationale de la théorie du droit* (*Internationale Zeitschrift für Theorie des Rechts*) jazykem francouzským a německým, bez vyloučení ostatních světových jazyků. Vydavatelé jsou Léon Duguit, profesor práv na universitě v Bordeaux, Hans Kelsen, profesor práv na universitě ve Vídni a František Weyr, profesor práv na universitě v Brně. Redaktorem jest Jaromír Sedláček, profesor práv na universitě v Brně. Časopis vydáván bude čtyřikrát do roka a bude obsahovati přibližně 16 tiskových archů. Předplatné činí ročně 150 Kč. (Nakladatelství Rud. Rohrer v Brně).

Z prospektu nového časopisu vyjímáme o jeho účelu toto: Je výlučně určen k pěstování *theorie právní*. Nemá se tedy zabývat, jak činí dosud všechny právnické časopisy, konkrétním obsahem jednotlivých vnitrostátních právních řádů nebo i mezinárodního, nýbrž problémy všemu právu společnými, t. j. takovými, které plynou z podstaty práva bez ohledu na to, jaký konkrétní obsah toto právo, jako americké, francouzské, anglické, německé, československé atd. má. Vývoj právní vědy, která v posledních desetiletích vždy více zabývá se těmito problémy, jichž souhrn možno označiti jako »*theorii práva*«, ospravedlňuje zajisté založení podobného vědeckého orgánu. Zmíněnou »*theorii práva*« *nesluší zaměňovati s běžným pojmem »filosofie právní*«. Neboť *theorie právní*, jak ji bude pěstovati nový časopis, chce býti *theorií práva pozitivního*, nikoliv nějakou přirozeněprávní spekulací o »*spravedlnosti*« *a pod., jak ji pěstuje dnešní filosofie práva*. Má tedy býti naukou o poznávání práva (sc. pozitivního).

Ze podobný časopis musí býti *mezinárodní*, rozumí se samosebou. Neboť *theorie*, kterou chce pěstovati, je svou podstatou *mezinárodní*. »*Národní*«, t. j. v platnosti své omezený na území určitého státu, jest jen konkrétní obsah práva (t. zv. *materiální právo*) a to platí o obsahu práva mezinárodního jako souhrnu norem stanovených společnou vůlí národů. Naproti tomu je v pravém slova smyslu »*mezinárodní*« *jen ona theorie práva, která, abstrahujíc od jeho konkrétního, vždy měnivého obsahu, zabývá se jen formami právního poznávání, které nutně musí platit stejně pro kterýkoli právní řád*. Proto právě tato *theorie práva* může spojovati právní *theoretiky* všech národů ku společné práci. W.

Prof. Dr. Václav Chaloupecký: **Selská otázka v husitství**. Příspěvek k ideologii doby a revoluce. (Sbírka přednášek a rozprav extenze university Komenského, sv. 12), Bratislava 1926, 64 str.

Doc. Dr. František Rouček: **Československý zákoník občanský a občanské právo, platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi**. (Komentované zákony Československé republiky, sv. XVI.) Nakl. Československý kompas. Praha, 1926, 1759 str. Cena Kč 140. Dílo obsahuje přesný překlad obec. zákoníka občanského se všemi zákony uvozovacími, rak. i čsl., i platném obč. právo na Slovensku a Podk. Rusi v přesném překladu, opatřeném z autentických textů maďarských, nikoli z chybných německých. U jednotlivých §§ vyznačeny jsou všechny změny, jakož i zda ten který předpis

byl některou dílčí novelou neb jiným zákonem zrušen, změněn neb nově vložen, takže je také zřejmo, jde-li o autentický text český či překlad. Všude, kde bylo toho třeba, jsou připojeny nejen odkazy na jiné §§ obč. zákona, nýbrž i pokud možno vyčerpávajícím způsobem přidány jiné, dosud platné rakouské, uherské i čl. zákony, dekrety, patenty, nařízení, výnosy atd. Vydavatel všimá si nejen judikatury, připojiv u jednotlivých §§ rozhodnutí z knihy judikátů z repertoira nálezů, judikatury býv. rakouského i čl. nejv. soudu, čl. nejv. správního soudu, býv. rakouských i čl. nižších soudů, judikatury o slovenském právu obč., zejména rozhodnutí býv. uh. král. kurie, soudních tabulí z doby před i po r. 1918, nýbrž i příslušné čl. literatury, podav u jednotlivých §§ přehled nejen samostatných spisů, nýbrž i pojednání a článků, k dotyčné látce se vztahujících, z právnických časopisů a jiných publikací. Použitelnost usnadněna instruktivními a obsažnými rejstříky.

Prof. Dr. Albert Milota: **Učebnice obojího práva trestního**, platného v Československé republice. Právo hmotné. J. Gusek, nakladatelství v Kroměříži, 1926, str. 498. Snahou autorovou bylo podati v každém směru praktickou pomůcku, která by poskytla spolehlivý přehled a příklad často různých ustanovení obojího trestního práva, platného v naší republice.

Jan Dušek: **Sociologie**. Úvod do myšlení biosociologického. Vlastním nákladem. Praha, 1926. 356 stran. Spis má 18 kapitol, které jednájí o těchto thematech: Co je to sociologie? Biosociologie. Noeticko-filosofické základy biosociologie. Člověk je buněčným státem. Život v buněčném státě. Stát je skutečným živoucím organismem. Základní zákony biosociologické. Sociální embryologie. Co drží státy pohromadě. Člověk je otrokem svého prostředí. Nižina kletbou Slovanstva. Jak vznikl český národ. Problém česko-německý. Proč se Evropa nábožensky rozpoltila. Člověk se pohybuje ve směru nejmenšího odporu. Jak se zrodil Nový věk. Sociální pathologie. Sociální terapie. — Jak vidno, nepostrádá tento obsah jisté pestrosti. W.

Prof. Dr. Emanuel Tilsch: **Občanské právo**. Část všeobecná. — K třetímu vydání zpracoval univ. prof. Dr. Emil Svoboda. (Publikaci Všehrdu číslo 76.) Praha, 1925, 205 stran. V Předmluvě praví Svoboda, že vzal na se těžký úkol, vpraviti do výkladů Tilschových změny pozitivního práva, které se udály od doby jeho tragické smrti a vrátiti takto dílo životu. Podle potřeby doplnil i údaje literární, hledě především k určení knihy, ustanovené autorem. Pokud jde o výběr těchto údajů, týkajících se literatury domácí, mám dojem, že nebyl vždy nejšťastnější. Překvapuje na př., že v celé knize ani na jediném místě není uvedeno jméno Sedláček o v o, ačkoliv by se to bylo leckde hodilo (na př. na str. 98). W.

JUDr. Jaroslav Krejčí: **Promulgace zákonů**, její vztah k sankci, vetu, publikaci a k soudcovskému zkoumání zákonů. Praha, 1926. Nakl. »Vesmír«, nakladatelská a vydavatelská spol. s r. o. 275 str.

Autor spisu »Delegace zákonodárné moci v moderní demokracii« (1924) podává zde právníké veřejnosti novou samostatnou práci, v níž pojednává o institutu promulgace zákonů podle práva francouzského, německého, rakouského a československého. K obsahu spisu, který vypořádává se i s teorií, vrátíme se ještě podrobněji. W.

Přípravné osnovy trestního zákona o zločinech a přečinech a zákona přestupkového. Vydala komise pro reformu československého trestního zákona. Praha, 1926. Nákladem ministerstva spravedlnosti. Str. 94—215.